

Raadsvergadering d.d. : 18 oktober 2018

Agendapunt :

Onderwerp : Jaarverslag en jaarrekening 2017 en begroting 2019 bibliotheekwerk Aa en Hunze

Portefeuillehouder : wethouder B. Luinge

Datum : 27 augustus 2018

Onderwerp

jaarverslag en jaarrekening 2017 en begroting 2019 bibliotheekwerk Aa en Hunze

Voorgesteld besluit

1. Kennis nemen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 bibliotheekwerk Aa en Hunze.
2. Kennis nemen van de begroting 2019 bibliotheekwerk Aa en Hunze

Inleiding

Eind april jl. hebben wij het jaarverslag en de jaarrekening met betrekking tot het bibliotheekwerk in Aa en Hunze ontvangen. De jaarrekening is voorzien van een goedkeurend accountantsverklaring. Vanaf 2015 ontvangen we de jaarrekening en begroting van de bibliotheek Aa en Hunze rechtstreeks van Biblionet Drenthe. Op 1 januari 2015 heeft de Stichting Openbare Bibliotheek Aa en Hunze zichzelf laten infuseren met Biblionet Drenthe. De activiteiten en de financiële gegevens van de bibliotheek Aa en Hunze maken daardoor deel uit van het jaarverslag en de jaarrekening van Biblionet Drenthe.

Daarnaast is eind juni de begroting 2019 voor het bibliotheekwerk in Aa en Hunze binnengekomen. Volgens de subsidieverordening moet de begroting voor 1 mei ingediend worden. Het college heeft Biblionet Drenthe uitstel gegeven tot 1 juli omdat Biblionet op ons verzoek de opzet van de begroting heeft veranderd. Dit nam meer tijd in beslag dan vooraf bedacht was.

De jaarstukken 2017 en de begroting 2019 leggen we u ter kennisname voor.

In dit voorstel wordt allereerst ingegaan op het jaarverslag en de jaarrekening 2017 en vervolgens op de begroting 2019.

Jaarverslag 2017

Wijziging structuur organisatie Biblionet

Biblionet Drenthe is de provinciale ondersteuningsinstelling (POI) voor de openbare bibliotheken in Drenthe. Op grond van de Wet stelsel openbare bibliotheken (Wsob) ondersteunt Biblionet de bibliotheken in alle twaalf gemeenten van Drenthe bij de uitvoering van de taken (interbibliothecair) leenverkeer, innovatie, netwerken, gegevenslevering en collecties. Deze taken worden door de Provincie Drenthe gesubsidieerd.

Daarnaast fungeert Biblionet Drenthe als backoffice van de 9 plattelandsgemeenten. Biblionet verleent diensten op het gebied van werkgeverschap, HR, financiën, ICT, marketing en communicatie, etc. De gemeenten subsidiëren de diensten die zij van Biblionet Drenthe afnemen.

Deze 'dubbele petten' van Biblionet hebben de afgelopen jaren tot veel discussies geleid tussen Biblionet, de bibliotheken van Assen, Emmen, Hoogeveen, provincie Drenthe en de 12 gemeenten. Om het bestuursmodel passend te maken bij de voorwaarden die diverse stakeholders stellen is het bestuursmodel per 1 januari 2018 gewijzigd in een Raad van Toezicht-model. Alle betrokken partijen hebben hiermee ingestemd.

Ontwikkelingen met betrekking tot infuseren met Biblionet

De bibliotheken van Aa en Hunze, Borger-Odoorn, Coevorden en Meppel vallen inmiddels direct onder Biblionet Drenthe en maken ook deel uit van de jaarrekening en het jaarverslag van Biblionet. De bibliotheken van Noordenveld, Midden-Drenthe en Westerveld volgen naar verwachting in 2018 en de Wolden en Tynaarlo in 2019.

Biblionet wilde graag met alle 9 gemeenten afspraken maken over personele frictiekosten. Deze discussie heeft in 2018 plaatsgevonden. Hierbij is ambtelijk aangegeven dat Aa en Hunze niet gaat sparen voor mogelijke toekomstige frictiekosten. Frictiekosten worden betaald als deze door ons gemeentelijk beleid ontstaan en niet op een andere manier te dragen zijn. Dit sluit aan op de wijze zoals dat in het verleden ook is gegaan.

Ontwikkelingen bibliotheekwerk (landelijk beeld)

De bibliotheek verandert. De klassieke bibliotheek met een focus op collectie en uitleen ontwikkelt zich meer en meer naar een maatschappelijke bibliotheek die diensten aanbiedt op het gebied van basisvaardigheden, zelfontplooiing en burgerparticipatie. Deze tendens is ook bij de bibliotheek in Aa en Hunze te zien (Taalhuis voor aanpak laaggeletterdheid, digitale cursussen, lezingen, etc.)

Bibliotheekwerk Aa en Hunze

Op de pagina's 26 t/m 28 in het jaarverslag is beschreven wat er in 2017 is gedaan binnen het bibliotheekwerk in Aa en Hunze. De bibliotheek richt zich op 4 strategische speerpunten: klassieke bibliotheek, innovatie (digitale bibliotheek), educatie en het sociaal domein. Deze speerpunten sluiten aan op het bibliotheekbeleid zoals dat is beschreven in de cultuurnota 2017 – 2020.

In 2017 heeft de Bibliotheek Aa en Hunze de volgende activiteiten uitgevoerd en resultaten bereikt:

- Klassieke bibliotheek:
 - Uitleen van (digitale) boeken
 - Bieden van diverse cursussen, workshops en exposities.
- Innovatie (digitale bibliotheek)
 - JouwBuzz (rijdend leslokaal en een mobiel digitaal laboratorium) heeft alle scholen in Aa en Hunze bezocht.
 - Collectie E-Books is uitgebreid.
 - Aanbieden van Pressreader.
- Educatie (een greep uit de activiteiten)
 - Boekstart voor pasgeborenen: 45 baby's hebben gebruik gemaakt van het Boekstartkoffertje en zijn lid geworden van de bibliotheek
 - Boekstart in de Kinderopvang is uitgerold voor 5 van de 9 kinderopvangorganisaties. De overige organisaties volgen in 2018.
 - 7 basisscholen doen mee aan het concept de Bibliotheek op school (dBos). Op deze scholen is een bibliotheek ingericht voor kinderen van 4 – 12 jaar. Op alle scholen worden de resultaten van dBos bijgehouden.
 - Er zijn diverse activiteiten georganiseerd in het basisonderwijs zoals Leesvirus, Drentse Kinderjury, Nationale voorleeswedstrijd, Griezellige Kinderboekenweek, introductiebezoeken, schrijver op bezoek en projectcollecties.
 - In het voortgezet onderwijs hebben 142 leerlingen van de brugklas een introductiebezoek gebracht aan de bibliotheek en is het evenement Nederland Leest Junior op het Nassau College uitgevoerd.
- Sociaal Domein

Om te stimuleren dat iedereen mee kan doen met de moderne kennissamenleving heeft de bibliotheek een aantal projecten opgezet waar de inwoners basisvaardigheden als lezen, schrijven en omgaan met (digitale) informatie, kunnen leren.

 - Werken met de e-overheid
 - Klik en tik
 - Taalhuis

Cijfers

22% van de bevolking van Aa en Hunze is lid van de bibliotheek. Aa en Hunze volgt de landelijke tendens dat het ledenaantal daalt, dat volwassenen minder boeken lenen maar dat het aantal uitleningen onder jongeren stijgt.

	2016	2017
Abonnementen		
Bibliotheken (excl. dBos)	5.811	5.672
dBos / Schoolwise	921	878
Totaal aantal abonnementen	6.732	6.550
Uitleningen		
Bibliotheken	141.325	130.536
Aantal uitleningen per lid	24	23
dBos / Schoolwise	17.423	17.567
Aantal uitleningen per lid dBos	19	20
Totaal aantal uitleningen	158.748	148.103
Digitale bibliotheek		
• Websitebezoek	25.591	25.001

Begroting 2019

Nieuwe opzet van de begroting

Op ons verzoek is de opzet van de begroting voor het bibliotheekwerk in Aa en Hunze veranderd. De rol van de bibliotheek verandert. De bibliotheek is niet alleen meer een gebouw waar boeken uitgeleend worden (klassieke bibliotheek), maar richt zich steeds meer op educatie en biedt diensten aan op het gebied van basisvaardigheden, zelfontplooiing en burgerparticipatie. Deze verandering van rol was niet terug te zien in de begroting. Daarnaast was ook niet duidelijk te zien welke activiteiten Biblionet precies uitvoert. Het verzoek aan Biblionet was daarom om een begroting op te stellen waaruit duidelijk blijkt welke taken Biblionet voor Aa en Hunze uitvoert en wat de kosten daarvan zijn.

De begroting is nu opgedeeld in 3 hoofdproducten:

1. De basisinfrastructuur. Hieronder zijn alle kosten ondergebracht die een directe link hebben met de 4 bibliotheekvestigingen in Aa en Hunze (Gieten, Annen, Gasselternijveen en Rolde).
2. Programmering. Hieronder zitten alle kosten die betrekking hebben op activiteiten in en buiten de bibliotheken. Programmering is opgesplitst in 3 delen: leren, lezen en informeren. Hieronder vallen activiteiten als Taalhuis, Klik & Tik, Digisterker, belastingsprekuren, cursussen, lezingen, ontmoeting & debat, themabijeenkomsten, iPad cafés, etc.
3. Educatie. Hieronder vallen alle activiteiten die ingezet worden voor de doelgroep 0 -12 jarigen (door gemeente aangegeven als belangrijkste doelgroep). Hieronder vallen activiteiten als Boekstart 0 jarigen, Boekstart in de Kinderopvang, de Bibliotheek op school en alle activiteiten die worden georganiseerd in het basis- en voortgezet onderwijs.

Taken bibliotheek

Het bibliotheekbeleid voor de periode 2017 - 2020 is opgenomen in de cultuurnota 2017 – 2020 die in oktober 2016 door de gemeenteraad is vastgesteld. Daarin is aangegeven dat de bibliotheek vijf functies moet vervullen:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur
4. Organiseren van ontmoeting en debat
5. Laten kennis maken met kunst en cultuur

De bibliotheek richt zich in basis al op deze functies en gaat hiermee door. De laatste twee functies spelen een steeds grotere rol omdat de bibliotheek zich steeds meer beweegt in het sociaal domein.

Naast bovengenoemde functies zijn er onder de noemer 'nieuw beleid' nieuwe taken voor de bibliotheek aangegeven:

- Invoeren en uitvoeren van de doorgaande leerlijn voorschools. De invoering van Boekstart in de kinderopvang wordt in 2018 afgerond. Dit programma wordt in 2019 uitgevoerd.
- Invoeren van de Bibliotheek op school (dBos) op alle basisscholen in Aa en Hunze. Op dit moment is in 7 scholen dBos ingevoerd. Er worden gesprekken gevoerd om dBos ook op de scholen in Gieten, Annen en Rolde in te voeren. In verband met de op handen zijnde verbouwing van de Boerhoorn in Rolde zal dBos in 2019 in de school van Rolde ingevoerd worden. In Annen en Gieten worden de gesprekken voortgezet.
- Aanpak laaggeletterdheid. De bibliotheek heeft de leiding en eindverantwoordelijkheid over het taalhuis. Hiermee wordt in Aa en Hunze invulling gegeven aan het Actieprogramma Tel mee met Taal. Het Taalhuis is in september 2016 geopend. De campagneleider 'Taal en meer' is eindverantwoordelijk voor het realiseren van de gestelde doelstelling. Zij is in dienst van Biblionet.

Aandachtspunt in de begroting

Provinciale compensatie

Met ingang van 2019 krijgt iedere Drentse gemeente € 100.000 van de provincie. Deze gelden zijn voor de negen plattelandsgemeenten geen extra gelden maar de som van twee verleggingen die eerder door de provincie zijn aangekondigd. Aanleiding voor de verlegging van ondersteuningsgelden door de provincie lag bij de invoering van de bibliotheekwet in 2015 waarin voor iedere overheidslaag (rijk, provincie, gemeente) is beschreven wie waarvoor verantwoordelijk is.

In 2016 heeft de provincie voor het eerst een bedrag verlegd (€450.000) van de ondersteunende naar de wettelijke taken. Dit geld werd voorheen altijd rechtstreeks naar Biblionet overgemaakt en een op een verrekend met de diensten die Biblionet uitvoert voor het bibliotheekwerk in de gemeente Aa en Hunze. In 2016 is de verlegde € 450.000 in z'n geheel gecompenseerd door de provincie. Derhalve kon Biblionet de diensten/producten blijven aanbieden voor een (deels) gesubsidieerd bedrag.

Voor 2017 en 2018 is de verlegging van de provinciale gelden gecompenseerd door een bedrag van € 10.000 per vestiging toe te kennen aan iedere gemeente. Het geld werd dus niet meer aan Biblionet Drenthe overgemaakt maar aan de gemeenten die dit konden gebruiken als compensatie naar Biblionet voor een provinciale verrekening op geleverde diensten/producten. De gemeente Aa en Hunze heeft de toekenning van de provinciale € 40.000 in 2017 en 2018 ook rechtstreeks doorgezet naar Biblionet Drenthe.

Vanaf 2019 treedt de tweede provinciale verlegging in werking. Voor de gemeente Aa en Hunze betekent dit dat er, naast de € 40.000 die de gemeente in 2017 en 2018 voor het bibliotheekwerk ontvangt, nog € 60.000 wordt toegekend. Dit om de tweede verlegging van € 525.000 te compenseren. De provinciale € 100.000 is dus geen extra bijdrage aan het bibliotheekwerk maar een bestaand bedrag dat voorheen werd toegekend aan Biblionet en nu aan de gemeente met als doel deze gelden te kunnen inzetten voor de diensten/producten/taken.

Door de verlegging van de provinciale subsidie zijn de kosten voor ondersteunende taken die in het verleden met provinciale subsidie zijn bekostigd, meegenomen gemaakt in de begroting 2019. Hiermee is de kostenkant circa € 100.000,- hoger dan in 2018. De door de provincie toegekende compensatie van € 100.000,- is ook opgenomen in de begroting onder de baten.

Beoogd effect

Vaststellen van de definitieve subsidie voor het bibliotheekwerk voor het jaar 2017 en het toekennen van subsidie voor het uitvoeren van het bibliotheekwerk in 2019.

Argumenten

Argumenten

1. Bibliotheek voert opdracht gemeente uit

De bibliotheekvestigingen van Annen, Gieten, Gasselternijveen en Rolde vormen samen met de bibliotheken op school de Basisbibliotheek Aa en Hunze. De bibliotheek heeft in 2017 bij de uitvoering van haar taken de nadruk gelegd op de speerpunten klassieke bibliotheek, innovatie, educatie en sociaal domein. Deze thema's sluiten aan op de beleidsuitgangspunten die zijn beschreven in de cultuurnota 2017 -2020. Deze lijn wordt voortgezet in 2019.

2. In 2017 is een positief resultaat gerealiseerd door compensatie provincie ivm verlegging subsidie Biblionet die hoger uit viel dan werkelijke kosten

Bij het in werking treden van de nieuwe bibliotheekwet (wsob) in 2015 heeft de provincie Drenthe aangegeven dat zij alleen nog maar die taken subsidieert die de provincie op grond van de wet uit moet voeren voor alle 12 gemeenten in Drenthe. Dit hield in dat de inzet van de provinciale subsidie aan Biblionet Drenthe herverdeeld/verlegd werd (geen bezuiniging). De provinciale inzet was tot dan toe voor een groot deel gericht op het in stand houden van het bibliotheekwerk in de plattelandsgebieden (9 gemeenten). De herverdeling had als gevolg dat een aantal van de plattelandsgemeenten er op achteruit gingen. Lange tijd is er een discussie gevoerd over het compenseren van de plattelandsgemeenten. In 2018 is hierover door de provincie een besluit genomen voor de periode 2019 - 2022.

Voor de jaren 2017 en 2018 heeft de gemeente van de provincie Drenthe ter compensatie een bedrag van € 40.000,- ontvangen (€ 10.000,- per vestiging). Bij het opstellen van de begroting 2017 heeft Biblionet Drenthe rekening gehouden met de compensatieregeling van 2016 die minder voordelig was. De € 40.000,- die we in 2017 uiteindelijk van de provincie Drenthe hebben ontvangen was hoger dan de werkelijke kosten die de verlegging van de provinciale subsidie met zich mee bracht.

3. Positief resultaat toevoegen aan reserve verbouwing bibliotheek Gieten

De jaarrekening is voorzien van een goedkeurende verklaring van de accountant. Het jaar is afgesloten met een positief resultaat van € 22.748,-. Biblionet stelt voor om het positieve resultaat toe te voegen aan de reserve 'verbouwing bibliotheek Gieten'.

Biblionet wil graag een taal- en kenniscentrum realiseren in de bibliotheek in Gieten. Voor dit doel heeft het college op 18 juni 2017 een bedrag van € 15.000,- toegekend en is naar aanleiding van de jaarrekening 2016 een bedrag van € 25.000,- toegevoegd aan de reserve verbouwing bibliotheek Gieten. Als cofinanciering heeft Biblionet een aanvraag ingediend bij Leader. Deze aanvraag is niet gehonoreerd omdat de bibliotheek Gieten niet in het Leadergebied ligt. In de beschikking van 1 augustus 2017 (182084) is aangegeven dat het gereserveerde bedrag en het toegekende bedrag ook ingezet mogen worden voor de verbouw van de bibliotheek in Gieten als de Leaderaanvraag niet gehonoreerd wordt. Met de toevoeging van het positieve resultaat 2017 aan de 'reserve verbouw bibliotheek Gieten' is een bedrag van ruim € 60.000,- beschikbaar voor de verbouw. Dit bedrag is toereikend om de verbouw te realiseren en kan daardoor in 2018 van start gaan.

Kanttekeningen

1.1 De bezuinigingstaakstelling van € 20.000,- (structureel) wordt in 2019 gerealiseerd. Voor tijdelijke huisvesting in Rolde wordt nog een kostenraming opgesteld (incidenteel).

Er moet nog een bezuiniging gerealiseerd worden van € 20.000,- op de huisvesting in Rolde (Boerhoorn). Deze bezuiniging zou in 2016 gerealiseerd worden, maar is de afgelopen jaren opgeschort in verband met de discussie die gevoerd is over de Boerhoorn. Zoals het er nu naar uit ziet zal in de eerste helft van 2019 gestart worden met de sloop van een deel van de Boerhoorn. Voor de bibliotheek in Rolde houdt dit in dat 2019 een overgangsjaar wordt waarbij de jeugdcollectie structureel ondergebracht zal worden in de Jan Thies school en voor de volwassenen collectie tijdelijk een ander onderkomen gezocht zal worden. In de begroting van de bibliotheek zijn voor een half jaar huurkosten opgenomen (€ 29.500,-). Er zal een tijdelijk onderkomen voor de bibliotheek gevonden moeten worden. Hieraan zijn kosten verbonden. Zolang niet bekend is waar de bibliotheek tijdelijk ondergebracht gaat worden is het niet mogelijk om een kostenoverzicht voor tijdelijke huisvesting op te stellen. Structurele bezuiniging wordt hierdoor gerealiseerd. Er zullen echter incidentele kosten gemaakt worden voor de tijdelijke huisvesting. Hiervoor ontvangen wij van Biblionet nog een raming.

2.1 provinciale compensatie voor periode 2019 – 2022

Om de verlegging van de provinciale subsidie te compenseren ontvangt iedere gemeente voor de periode 2019 – 2022 per jaar een bedrag van € 100.000,-. Het is op dit moment niet duidelijk of deze compensatie na 2023 voortgezet wordt. Hierover moet de discussie met de betrokken partijen nog gevoerd worden.

Financiën

Jaarrekening 2017

De jaarrekening 2017 is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. Het jaar 2017 wordt voor de bibliotheek Aa en Hunze afgesloten met een positief resultaat van € 22.748,-. Dit resultaat is

een gevolg van de verrekening van de provinciale compensatiemiddelen (€ 40.000,-). Er is meer compensatie ontvangen dan aan kosten is gemaakt.

Begroting 2019

De hoogte van de verwachte gemeentelijke subsidie 2019 komt als volgt tot stand:

Subsidie (muv projecten)	€ 426.843
Taalhuis	€ 30.000
Bijdrage DGLL Voorschools	€ 7.457
Totaal bijdrage	€ 464.300

In onze begroting is een bedrag van € 451.000,- gereserveerd voor het bibliotheekwerk. Hierin is de bezuiniging van € 20.000,- al verwerkt. De bekostiging van het Taalhuis is in de jaren 2016 – 2018 op een incidentele wijze gerealiseerd. Het college is van mening dat het Taalhuis structureel bekostigd moet worden en zoekt hiervoor dekking.

Communicatie

Middels een beschikking is Biblionet Drenthe op de hoogte gesteld van het door het college genomen besluit.

Burgerparticipatie

-

Uitvoering

-

Samenvatting voor publicatie Schakel (max. 5 regels)

De gemeenteraad heeft kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 met betrekking tot het bibliotheekwerk in Aa en Hunze. Er is een positief resultaat geboekt die toegevoegd wordt aan de reserve voor de verbouw van de bibliotheek in Gieten. De bibliotheek heeft in 2017 bij de uitvoering van haar taken de nadruk gelegd op de speerpunten klassieke bibliotheek, innovatie, educatie en sociaal domein. Deze thema's sluiten aan op de beleidsuitgangspunten die zijn beschreven in de cultuurnota 2017 -2020. Deze lijn wordt voortgezet in 2019. Door de verbouw van de Boerhoorn zal de bibliotheek in Rolde in 2019 tijdelijk verhuizen naar een ander onderkomen. Op dit moment is nog niet duidelijk waar in Rolde dat zal zijn. Als de verbouwing van de Boerhoorn afgerond is zal de bibliotheek weer terugverhuizen naar de Boerhoorn.

Bijlagen

1. Jaarverslag 2017 Biblionet Drenthe inclusief de bibliotheek Aa en Hunze
2. Jaarrekening 2017 Biblionet Drenthe inclusief de bibliotheek Aa en Hunze
3. Begroting 2019 van Biblionet Drenthe voor het bibliotheekwerk in Aa en Hunze
4. Beschikking van het genomen besluit
5. Raadsbesluit jaarverslag en jaarrekening 2017 en begroting 2019 Biblionet Drenthe inclusief de bibliotheek Aa en Hunze

Het college van de gemeente Aa en Hunze,

mevrouw mr. M. Tent
secretaris

de heer T. Baas
burgemeester